

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

Людмила Ф. Бурюкова

2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

підготовки магістрів

денної та заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія
спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Сковорещ Володимир Олександрович, д.філос.н., доц., проф. кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від "28" "08" 2024 р.
Завідувач кафедри

(підпис)

В.О. Сковорещ
(ім'я, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
Т.О. Ратушна

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

Е-mail: vskvorets@cisr.zp.ua

Телефон: 099 649 5600

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Viber за номером 099 649 5600

Кафедра: соціології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а, кімн. 309

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчального курсу «Соціокультурний розвиток людства» є оволодіння теоретико-методологічними аспектами дослідження соціокультурного розвитку, засвоєння особливостей розвитку Християнського соціокультурного світу, традиційних цивілізацій Сходу і соціокультурного розвитку України.

Студенти повинні засвоїти цивілізаційний підхід у дослідженні суспільства, соціокультурні теорії суспільного розвитку, роль історичного процесу і соціокультурного розвитку людства, осмислити специфіку Християнського світу та його трансформації у Новоевропейську цивілізацію, зміст Східнохристиянської цивілізаційної системи, формування Латиноамериканської цивілізації, ознайомитися з функціонуванням Індійської, Китайської та Ісламської цивілізації, усвідомити місце України в цивілізаційній системі людства, соціокультурну природу українського народу, соціокультурні зміни в українському суспільстві у ХХ столітті та соціокультурну трансформації пострадянського українського суспільства.

Даний курс тісно пов'язаний з дисциплінами, що входять до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Глобалізація: соціологічний аналіз» та «Інституціональна соціологія», а також із такими компонентами навчальної діяльності як навчальна практика і дипломна робота.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	8 год.	2 год.
Семінарські заняття	8 год.	2 год.
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	74 год.	86 год.
Консультації	Розклад розміщення консультацій: Кількість: 3 особисті – понеділок, з 15:00 до 16:00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: vskvorets@cisr.zp.ua	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.</p> <p>СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе.</p>
<p>СК06. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.</p> <p>СК10. Здатність зіставити методологію та результати різних соціологічних досліджень.</p> <p>СК11. Здатність визначати суперечності та прогалини у наявному знанні.</p> <p>РН01. Вміння аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.</p>	<p>Дискусія; написання есе; практичне завдання</p>
<p>РН02. Вміння здійснювати діагностику та інтерпретація соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.</p> <p>РН07. Вміння розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.</p> <p>РН10. Вміння зіставити методологію та результати різних соціологічних досліджень.</p> <p>РН11. Вміння визначати суперечності та прогалини у наявному знанні.</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти аналізу соціокультурного розвитку людства

Тема 1. Вступ до курсу «Соціокультурний розвиток людства»

Зміст поняття «соціокультурний розвиток людства». Підходи до вивчення суспільства: цивілізаційний та формаційний. Зміст понять «культура», «соціокультурний розвиток людства». Соціокультура в цивілізаційному процесі. Зміст понять «народ», «світогляд», «соціокультура», «ідентифікація», «самоідентифікація», «релігія», «соціологічне мислення». Роль курсу «Соціокультурний розвиток людства» в професійній підготовці соціолога.

Тема 2. Цивілізаційний підхід у дослідженні суспільства

Сутність цивілізаційного підходу в дослідженні суспільства. Філософія цивілізаційного підходу І. Бойченка: зміна теоретичних уявлень про цивілізацію та її роль в історичному процесі. Філософія цивілізаційного підходу Ю. Семенова. Два підходи до розуміння суспільства: соціологічний номіналізм і соціологічний реалізм. Колективістська та індивідуалістська традиція інтерпретації соціальних явищ і процесів. Органічна школа соціології. Концепція соціально-історичного (соціоісторичного) організму. Відмінності цивілізаційного і формаційного підходу: дві моделі організації управління суспільством.

Тема 3. Соціокультурні теорії суспільного розвитку

Парадигми дослідження соціокультурного розвитку. Парадигми стадійності (лінійно-стадійний підхід), полілінійності (проблема «Схід – Захід») і цивілізаційної унікальності (або теорія локальних цивілізацій). Циклічність соціокультурного розвитку. Теорія кругообігу в історії. Теорія «культурно-історичних типів». Теорія культурного поліцентризму. Теорія кругообігу «локальних цивілізацій». Теорія «етногенезу». Філософія історії О. Шпенглера. Основні підходи: формаційний (К. Маркс, Ф. Енгельс), цивілізаційний (М. Данилевський, А. Тойнбі, Ш. Айзенштадт, Д. Бондаренко, С. Нефьодов та інші); світ-системний (А. Франк, І. Валлерстайн, С. Амін, Дж. Аріггі та інші); естафетно-стадійний (Ю. Семенов); синергетичний (І. Пригожин, Г. Хакен, С. Курдюмов, Г. Малинецький, С. Капиця, П. Турчин та ін.). Лінійне, циклічне та нелінійне (синергетичне, самоорганізаційне) розуміння історії.

Тема 4. Історичний процес і соціокультурний розвиток

Сутність історичного процесу. Історичне буття. Історичний процес. Історичний стан. Роль історичного процесу в житті суспільства: провідна роль внутрішніх чинників соціального організму в історичному процесі; історичний процес – інтегратор всіх соціальних процесів. Поняття історичної періодизації. Внутрішня суперечливість історичного процесу. Наявність різних підходів до розуміння шляхів і етапів (періодів) суспільного розвитку як відображення складності та багатовимірності (багатогранності) історичного процесу. Критерії періодизації історичного процесу. «Осьова епоха» (К. Ясперс). Проблема періодизації історії за формаціями і цивілізаціями. Культурологічний підхід до розуміння ходу історії. Періодизація світової історії: традиційне суспільство; індустріальне суспільство; постіндустріальне суспільство. «Теорія стадій економічного зростання». Багатоманітність і єдність соціокультурного розвитку людства.

Змістовий модуль 2. Християнський соціокультурний світ

Тема 5. Християнський світ і Новоевропейська цивілізація

Християнство як джерело цивілізаційного розвитку. Релігія як показник цивілізованості. Язичництво. Іудео-християнська традиція та витoki європейської культури. Антична складова європейської культури. Передумови виникнення християнства та християнської цивілізації, її характерні риси. Етапи розвитку християнської цивілізації. Католицька церква, її роль у формуванні освіти, духовної культури та способу життя європейських народів. Папство та імперська ідея у формуванні західноєвропейського духовно-релігійного та соціокультурного простору. Вплив Реформації та Відродження на розвиток європейської цивілізації. Трансформація середньовічної європейської цивілізації у Новоевропейську цивілізацію. Християнський світ та проблема єдиної Європи.

Тема 6. Східнохристиянська цивілізаційна система

Візантійська імперія. Візантійсько-Східнохристиянський світ. Східнослов'янсько-Православний світ. Східнохристиянська цивілізаційна система. Дуалізм духовних засад периферійної субцивілізації. Київська Русь. Формування постдавньоруського, східно-слов'янсько-православного масиву. Протистояння Речі Посполитої та Московського царства. Соціально-політичний і релігійно-культурний виклики населенню українських земель. Роль українсько-московського культурно-політичного синтезу у становленні Російської імперії. Радянська цивілізація (квазіцивілізація). Східнослов'янсько-Православна цивілізація.

Тема 7. Латиноамериканська цивілізація

Проблема цивілізаційної ідентифікації Латинської Америки. Роль європейської культури та релігійної системи католицизму в соціокультурному розвитку народів Латинської Америки. «Латиноамериканська цивілізаційна спільність». Витoki латиноамериканської цивілізації. Цивілізації майя, ацтеків та інків. Засади соціокультурного світу Латинської Америки: патримоніальна держава та сусідська община. Формування латиноамериканської цивілізації.

Конкіста (завоювання) Нового Світу. Специфіка соціальної структури колоніального суспільства Латинської Америки. Метисація (змішування) як шлях формування нової расово-культурної ідентичності.

Змістовий модуль 3. Соціокультурні особливості традиційних цивілізацій Сходу

Тема 8. Індійська цивілізація

Схід і Захід як два протилежних соціокультурних світи та два типи культури (М. Вебер). Дві домінуючі парадигми: антропоцентризм – на Заході, космоцентризм – на Сході. Цінності «східної філософії». Трансцендентний світовий принцип, світовий закон. Хараппська цивілізація. Формування індоєвропейського світу. Культура індоаріїв. Імперія Маур'їв. Веди і упанішади – твори арійської

епохи. Кастова соціальна система. Культурні досягнення індійського народу. Завоювання Ост-Індійської компанією Індії. Перетворення Індії на колонію Британської імперії. Індійський Національний Конгрес і боротьба за незалежність Індії. Махатма Ганді і політика ненасильницького опору в боротьбі за незалежність Індії.

Тема 9. Китайська цивілізація

Світоглядні засади Китайсько-Далекосхідного цивілізаційного світу. Засадничі релігійно-філософські та етичні вчення китайського цивілізаційного світу (конфуціанство, даосизм, буддизм махаяни). Основні характерні риси Китайсько-Далекосхідного цивілізаційного світу. Гоміньдан. Китайська Народна Республіка. Реформи Ден Сяопіна. Соціокультурні чинники успіху китайських реформ.

Тема 10. Ісламська цивілізація

Витоки ісламської цивілізації. Вчення Мухаммеда та виникнення ісламу (мусульманства). Методологічні засади дослідження ісламської цивілізації. Зміст понять «мусульманський світ», «світ Ісламу», «країни поширення ісламу». Основні періоди в історичному розвитку мусульманської цивілізації. Арабський халіфат. Субцивілізаційні структури мусульманської цивілізації (складові: арабомовна, іраномовна та тюркомовна). Халіфати Фатимідів, Омейядів та Абасидів. Розкол мусульманського світу на сунітів і шіїтів. Османська імперія. Імперія Великих Моголів. Зростання ролі ісламської цивілізації в сучасному світі.

Змістовий модуль 4. Соціокультурний розвиток України

Тема 11. Україна в цивілізаційній системі людства

Цивілізаційна структура людства. Концептуальна схема цивілізаційної структури людства (Ю.В. Павленко). Макрохристиянський світ. Східнослов'янсько-Православна цивілізація. Трансцивілізаційні регіони. Зони цивілізаційних стиків. Україна в Макрохристиянському світі. Візантійсько-Східнохристиянський цивілізаційний світ. Київська Русь. Хрещення Русі. Формування української культури в контексті взаємодії цивілізацій. Культурний і соціальний вплив на українські землі Західнохристиянсько-Новоєвропейського світу. Ментально-ціннісні засади Західного світу (раціоналізм, індивідуалізм, утилітарно-прагматичне ставлення до навколишнього світу) та їх втілення в українській філософії та художній літературі. Східнослов'янсько-візантійсько-балканські витоки української культури. Зв'язки українського населення із Східноправославною субцивілізацією. Роль освічених українців у формуванні імперії Петра I.

Тема 12. Соціокультурна природа українського народу

Роль культури в житті людини і народу. Взаємозв'язок культури, історії та нації. Вплив культурно-історичного процесу на індивідуальне буття людини та історичну долю людських спільнот. Національна культура як ціннісно-смісловне будівництво етносу. Визначення топосу (Дім, Поле, Храм). Множинність і полілінійність процесу розвитку культури. Роль первинних колективів у збереження, відтворення і трансляції базових структур світової історії у специфічному соціальному вимірі. Поняття архетипів. Праформи буття. Концепція архетипів К. Юнга. Архетипи (праформи) як модель аналізу розвитку соціокультурних явищ.

Архетипи Істини, Добра і Краси. Архетип «філософії серця». Антропоцентризм як основна риса українського народного світогляду. Концепція софійності світу в українській культурі.

Архетип природи в українській культурі. Концепція синтезу східнослов'янських та західноєвропейських культур.

Тема 13. Соціокультурні зміни в українському суспільстві у XX столітті

Менталітет як фактор життя суспільства. Зміст понять «менталітет», «національний характер», «світогляд», «картина світу». Співвідношення змісту понять «менталітет» і «ментальність». Соціокультурна характеристика українського суспільства до початку радянської модернізації. Менталітет народу, соціальних спільнот та груп як фактор соціальних змін. Соціокультурний закон (М. Юрій). Ментальний характер української нації в дорадянський період (М. Шаповал). Соціокультурні зміни в українському суспільстві радянського періоду. Зміни в соціальній структурі та менталітеті основних соціальних груп українського суспільства в період радянського ладу. Радянська цивілізація (С. Кара-Мурза). СРСР – політико-економічна квазіцивілізація (Ю. Павленко). Витоки радянського ладу: «селянський общинний комунізм» і соціалістична думка (ідеологія марксизму). Сталінська модернізація і соціокультурні зміни в Україні першої половини XX століття (А. Субтельний, Ф. Турченко). Соціальні травми українського суспільства радянського періоду.

Тема 14. Соціокультурна трансформація пострадянського українського суспільства

Теоретико-методологічні засади дослідження соціокультурних змін в сучасній Україні. Дослідження соціальних змін та трансформації пострадянського українського суспільства (М. Шульга, М. Павловський, публікації науковців Інституту соціології НАН України). Вивчення співвідношення між соціальним відтворенням і трансформацією як соціологічна проблема (Е. Гідденс). Концепція життєустрою народу як модель дослідження соціальних змін в Україні. Концепція соціальної матриці (М. Шульга). Механізми соціального відтворення. Економічні реформи як засіб трансформації суспільства (М. Павловський). Вплив неоліберальних реформ на соціальні процеси (деіндустріалізація, деградація робочої сили, маргіналізація, демографічна криза) та поведінку населення (поширення бідності, формування культури боротьби за виживання). Зміна культурно-історичного типу особи.

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Вступ до курсу «Соціокультурний розвиток людства»	2	2	Тижні по знаменнику
2	Тема 3. Християнський світ і Новоєвропейська цивілізація	2		Тижні по знаменнику
3	Тема 4. Китайська цивілізація	2		Тижні по знаменнику
4	Тема 5. Україна в цивілізаційній системі людства	2		Тижні по знаменнику
Разом		8	2	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Соціокультурні теорії суспільного розвитку План 1. Сутність цивілізаційного підходу в дослідженні суспільства. 2. Соціоісторичні організми в концепції Ю. Семенова. 3. Відмінності цивілізаційного і формаційного підходу. 4. Парадигми дослідження соціокультурного розвитку. 5. Циклічність соціокультурного розвитку. 6. Сучасні теорії суспільного розвитку.	2	2	Тижні по знаменнику
2	Тема 2. Східнохристиянська цивілізаційна система План 1. Візантійсько-Східнохристиянський світ і Київська Русь. 2. Основні компоненти Східнослов'янсько-Православної цивілізації. 3. Східнослов'янсько-Православна цивілізація за часів Російської імперії. 4. Трансформація Східнослов'янсько-Православної цивілізації у ХХ ст.	2		Тижні по знаменнику
3	Тема 3. Індійська цивілізація План 1. Поняття Сходу в цивілізаційному вимірі. 2. Становлення індійської цивілізації. 3. Внесок Індії у світову культуру. 4. Шлях відродження і сучасна Індія.	2		Тижні по знаменнику

4	<p>Тема 4. Соціокультурні зміни в українському суспільстві у XX столітті</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Менталітет як фактор життя суспільства. 2. Соціокультурна характеристика українського суспільства до початку радянської модернізації. 3. Соціокультурні зміни в українському суспільстві радянського періоду. 	2		<i>Тижні по знаменнику</i>
Разом		8	2	

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Опрацюйте джерело Базилевич В. Д. Формацийний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку. <i>Економічна теорія: Політекономія.</i> (URL: http://pidruchniki.ws/1228112839914/politekonomiya/ekonomichna_sistema_suspilstva_vidnosini_vlasnosti), зробіть конспект основних положень	9	9
	Підготувати теми змістового модуля 1 «Теоретико-методологічні аспекти аналізу соціокультурного розвитку людства»	10	12
2	Опрацюйте джерело Павленко Ю.В. Концептуальні засади осмислення цивілізаційного процесу. (URL: http://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/2007-4-pavlenko.pdf), зробіть конспект основних положень	8	8
	Підготувати теми змістового модуля 2 «Християнський соціокультурний світ»	10	14
3	Опрацюйте джерело Кіктенок В.О. Огляд гіпотез походження китайської цивілізації. (URL: http://www.sinologist.com.ua/doc/Kiktenko/%D0%9E%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4_%D0%B3%D1%96%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%B7.pdf), зробіть конспект основних положень	8	8
	Підготувати теми змістового модуля 3 «Соціокультурні особливості традиційних цивілізацій Сходу»	10	12
4	Опрацюйте джерело Андрійчук Т.В. Українська ментальність та імператив України. Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2015. № 1 (5). С. 7-11. (URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000584328), зробіть конспект основних положень	9	9
	Підготувати теми змістового модуля 4 «Соціокультурний розвиток України»	10	14
Разом		74	86

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування	Семинарське заняття 1	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали	5

	Поточне тестування в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424		5
	Практичне завдання – написати есе (письмова робота).	Тема есе: «Які можливості осмислення сучасного українського суспільства з’являються в соціолога, який використовує знання з курсу «Соціокультурний розвиток людства?»»	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	5
Усього за ЗМ1 контр. заходів	3			15
2	Опитування	Семінарське заняття 2	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали	5
	Поточне тестування в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424		5
	Практичне завдання – написати есе (письмова робота).	Тема есе «Порівняйте вплив соціокультурний вплив християнства в країнах Західної Європи та на українських землях»	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	5
Усього за ЗМ2 контр. заходів	3			15
3	Опитування	Семінарське заняття 3	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали	5
	Поточне тестування в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424		5
	Практичне завдання –	Тема есе «Соціокультурні чинники, що постали гальмом на	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за	5

	написати есе (письмова робота).	шляху розвитку Індійської цивілізації»	наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	
Усього за ЗМ3 контр. заходів	3			15
4	Опитування	Семинарське заняття 4	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали	5
	Поточне тестування в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424		5
	Практичне завдання – написати есе (письмова робота).	Тема есе «Проаналізуйте соціокультурні чинники, яким ви відводите провідну роль у формуванні вашого особистого майбутнього»	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	5
Усього за ЗМ4 контр. заходів	3			15
Усього за змістові модулі	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання – відповідь на питання білета заліку	Питання до заліку: 1. Аналіз понять «соціальне», «соціальність», «суспільство». 2. Аналіз понять «еволюція», «соціальна еволюція». 3. Аналіз понять «культура», «цивілізація», «історичний процес», «соціокультурний розвиток». 4. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація». 5. Колективістська та	Кількість питань, на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 5 балів) – усього 2 питання. 5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована 3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті 1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття	10

індивідуалістська традиція інтерпретації соціальних явищ і процесів.

6. Парадигми дослідження соціокультурного розвитку.
7. Теорія кругообігу в історії.
8. Теорія «культурно-історичних типів».
9. Теорія культурного поліцентризму.
10. Теорія кругообігу «локальних цивілізацій».
11. Теорія «етногенезу».
12. Філософія історії О. Шпенглера.
13. Формаційний підхід до історії людства.
14. Цивілізаційний підхід до історії людства.
15. Світ-системний підхід до історії людства.
16. Естафетно-стадійний підхід до історії людства.
17. Нелінійне (синергетичне, самоорганізаційне) розуміння історії.
18. Історичний процес як критерій соціокультурного розвитку людства.
19. Періодизація світової історії.
20. Багатоманітність і єдність соціокультурного розвитку людства.
21. Специфіка дослідження соціокультурного розвитку людства.
22. Ранні локальні цивілізації.
23. Передумови виникнення християнства.
24. Трансформація середньовічної європейської цивілізації у Новоевропейську цивілізацію
25. Візантійсько-Східнохристиянський світ.
26. Східнослов'янсько-Православний світ.
27. Соціокультурний розвиток Київської Русі.
28. Соціокультурний зміст радянської цивілізації (квазіцивілізації).
29. Східнослов'янсько-Православна цивілізація.
30. Цивілізації майя, ацтеків та інків.
31. Формування латиноамериканської цивілізації.
32. Схід і Захід як два протилежних соціокультурних світи та два типи культури.
33. Формування індоєвропейського світу.
34. Перетворення Індії на колонію Британської імперії.
35. Індійський Національний Конгрес і боротьба за незалежність Індії.
36. Засадничі релігійно-

		<p>філософські та етичні вчення китайського цивілізаційного світу.</p> <p>37. Витоки ісламської цивілізації.</p> <p>38. Основні періоди в історичному розвитку мусульманської цивілізації.</p> <p>39. Концептуальна схема цивілізаційної структури людства (Ю.В. Павленко).</p> <p>40. Україна в Макрохристиянському світі.</p> <p>41. Формування української культури в контексті взаємодії цивілізацій.</p> <p>42. Ментально-ціннісні засади Західного світу і українська культура.</p> <p>43. Східнослов'янсько-візантійсько-балканські витоки української культури.</p> <p>44. Національна культура як ціннісно-сміслові будівництво етносу.</p> <p>45. Архетипи в українській культурі.</p> <p>46. Соціокультурні зміни в українському суспільстві у XX столітті.</p> <p>47. Характеристика української нації на початку XX ст. (М. Шаповал).</p> <p>48. Сталінська модернізація і соціокультурні зміни в українському суспільстві (А. Субтельний, Ф. Турченко).</p> <p>49. Неоліберальні реформи в пострадянській Україні.</p> <p>50. Соціокультурна трансформація пострадянського українського суспільства.</p>		
Виконання підсумкового тесту в системі Moodle		Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 15 хвилин і одна спроба	10
Індивідуальне дослідницьке завдання – аналітичний огляд соціокультурних змін в одній із країн у формі презентації обсягом 12-15 файлів. Студент повинен публічно захистити свою роботу. Зміст презентації включає: 1)		<p>Теми для розробки аналітичного огляду:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціокультурні зміни в пострадянській Україні. 2. Основні фактори соціокультурних змін в пострадянській Україні. 3. Діалектика соціокультурних змін в пострадянській Україні. 4. Суб'єкти та агенти соціокультурних змін в пострадянській Україні. 5. Критерії оцінювання соціокультурних змін в пострадянській Україні. 6. Соціокультурні зміни в Білорусі в XXI ст. 7. Соціокультурні зміни в США в XXI ст. 8. Соціокультурні зміни в Німеччині в XXI ст. 	<p>Критеріями оцінювання є наявність визначених складових в аналітичному огляді:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) титульний лист, у якому вказано прізвище та ім'я автора, назву теми дослідження; 2) актуальність обраної проблеми дослідження; 3) мета і завдання дослідження; 4) предмет дослідження; 5) основні методи дослідження; 6) основні ідеї теорій і концепцій, на які спирається дослідження; 7) розробка заняття ґрунтується на сучасній літературі – 18-20 балів <p>Повна або часткова відсутність одного з названих критеріїв – 15-17 балів.</p>	20

	<p>титульний лист, у якому вказано прізвище та ім'я автора, назву теми дослідження; 2) актуальність обраної проблеми; 3) мета і завдання роботи; 4) предмет дослідження; 5) методи дослідження; 6) основні ідеї теорій і концепцій, на які спирається автор; 7) список джерел, що були використані при підготовці роботи.</p>	<p>9. Соціокультурні зміни у Франції в XXI ст. 10. Соціокультурні зміни в Китаї в XXI ст. 11. Соціокультурні зміни в Польщі в XXI ст. 12. Соціокультурні зміни в Індії в XXI ст. 13. Соціокультурні зміни в Туреччині в XXI ст. 14. Соціокультурні зміни в Бразилії в XXI ст.</p> <p>Обсяг роботи – не менше 12 сторінок.</p>	<p>Повна або часткова відсутність двох із названих критеріїв – 12-14 балів.</p> <p>Повна або часткова відсутність трьох із названих критеріїв – 9-11 балів.</p> <p>Повна або часткова відсутність чотирьох із названих критеріїв – 5-8 балів.</p> <p>Повна або часткова відсутність п'ятьох із названих критеріїв – 1-4 бали.</p>	
<p>Усього за підсумковий семестровий контроль</p>				<p>40</p>

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Зміна цивілізаційної парадигми розвитку України: теоретико-методологічний аналіз. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 552 с.
2. Скворець В. О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
3. Скворець В.О. Соціокультурний розвиток людства: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Соціологія» освітньо-професійної програми «соціологія». Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 104 с.
4. Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії : національна доповідь / ред. кол.: С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський та ін. ; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2016. 284с.

Додаткова:

1. Борділовська О. Індія в сучасному геостратегічному балансі сил. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Київ : КНУ, 2006, № 33-34. С. 67-71.
2. Демократизація політичних інститутів і суспільний розвиток в Україні: збірник наукових праць / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 432 с.
3. Космина В. Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу : монографія. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2011. 310 с.
4. Кримський С. Б., Павленко Ю. В. Цивілізаційний розвиток людства. Київ : вид-во Фенікс, 2007. 316 с.
5. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації : Соціокультурний розвиток людства. Київ : Генеза, 1996. 360 с.
6. Павленко Ю. В. Глобалізація та її протиріччя. Наука та наукознавство. 2000. № 3.
7. Павленко Ю. В. Західнохристиянська цивілізація Нового часу та Макрохристиянський світ. Розбудова держави. 1998. № 3/4.
8. Павленко Ю. В. Східна та Західна моделі суспільного розвитку в історичній перспективі. Стратегія економічного розвитку України. Наук. збірник. Вип. 5. Київ, 2001.
9. Павленко Ю. В. Українська модель у цивілізаційному вимірі. Розбудова держави. 2000. № 1-6.
10. Рассел Б. Історія західної філософії. Київ, 1995. 759 с.
11. Тойнбі А. Дослідження історії: у 2 т. Київ : Наукова думка, 1995. 866 с.
12. Україна у пошуку стратегій суспільно-політичного розвитку (1991 – 2018 рр.). Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 352 с.
13. Huntington S. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. 1996.
14. Lewis B. Islam in history : ideas, people, and events in the Middle East. Chicago : Open Court. 1993.

5. Інформаційні ресурси

1. Андрійчук Т.В. Українська ментальність та імператив України. Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія. 2015. № 1 (5). С. 7-11. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000584328>
2. Базилевич В. Д. Формацийний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку. Економічна теорія: Політекономія. URL: http://pidruchniki.ws/1228112839914/politekonomiya/ekonomichna_sistema_suspilstva_vidnosini_vlasnosti
3. Боярська О. А., Поплавський О. О. Цивілізаційна парадигма С. Хантінгтона та сучасна «лінія розлому» України. Політологічний вісник, 2015. Випуск 79. С. 301-311. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Poplavskiyi_Oleh/Tsyvilizatsiina_paradyhma_S_Khantynhtona_ta_suchasna_a_liniiia_rozlomu_Ukrainy.pdf?PHPSESSID=67e83ice0s80mopi9dra1iq3
4. Кіктенок В. О. Огляд гіпотез походження китайської цивілізації. URL: http://www.sinologist.com.ua/doc/Kiktenko/%D0%9E%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4_%D0%B3%D1%96%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%B7.pdf
5. Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XIV міжнародної наукової конференції, 5 листопада 2020 р. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 496 с. URL: <https://kneu.edu.ua>
6. Ніколова Н. І. Міждисциплінарне дослідження соціокультурної динаміки як інноваційна складова освітнього процесу. URL: http://novyn.kpi.ua/2007-2-2/07_Nikolova.pdf
7. Павленко Ю. В. Концептуальні засади осмислення цивілізаційного процесу. URL: <http://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/2007-4-pavlenko.pdf>
8. Павлова О. Ю. Єдність і локальність культурно-історичного процесу. Історія української культури. URL: http://libfree.com/170213555_kulturologiyayednist_lokalnist_kulturnoistorichnogo_protseesu.html
9. Рассел Б. Історія західної філософії. Київ, 1995. 759 с. URL: <http://litopys.org.ua/russel/rus.htm>

6. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для

уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.).

https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultativ_navchannya_zdobutikh_shlyahom_neformalnoyi_ta_ahbo_informalnoyi_osvity

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Для отримання швидкої відповіді пишiть повідомлення у Viber.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yuk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методика проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>